

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU



INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 34. (3)

IZDAN 15. JUNA.

PATENTNI SPIS BROJ 2927.

Alexandar Hriby, ravnatelj „Exspress“ d. d. Zagreb.

Ručna vatrogasna sprava.

Prijava od 22. januara 1923.

Važi od 1. jula 1924.

Predmet pronalaska jeste ručna vatrogasna sprava, koja je zaista sretno riješeni rezultat mnogogodišnjih mučnih istraživanja i nebrojenih praktičnih pokusa izumitelja te koja obzirom na snagu i sigurnost delovanja kao i više bitnih prednosti daleko nadmašuje sve druge u istu svrhu služeće sprave, koliko je to potrebno za predčbu konstrukcije i delovanje iste.

U sl. 1. prikazan je pogled na kompletnu spravu od prilike u $\frac{1}{3}$ naravne veličine. To je kovna posuda od željeznog lima, bakra ili ine prikladne kovine ili kovinske smjese, izvana i iznutra dobro poolvljena, sa sadržinom od 3—5 ili 10 litara, valjkastog oblika. Pri gornjem kraju nalazi se na valjkastoj plohi rupa sa matičnim zavojima, u koju se ušrafi ispusna cjevčica 2 prikazana u sl. 2. u naravnoj veličini u uzdužnom pogledu i presjeku te pogledu sprijeda; da sigurno brtvi, navuče se na isti gumena kapica G (u sl. 2. crtkano označeno). Uski otvor cjevčice zaštićen je proti začepljenju mesingovom finom mrežicom, pričvršćenom uz stijenju iznutra u posudi. Gornje dno je čunjatog, konveksnog oblika, na sljemenu imade primjerenu rupu, u koju se kroz posudu provuče prsten sa vanjskim šarafnim zavojima i zalije se uz čunjatu plohu; prikazano u sl. 3. u naravnoj veličini; taj prsten služi kao vrat ili grlo posude, nakon što se zalije, može se doljnje dno posude takodjer prirezati, umetnuti i zaliti. To donje dno prikazano je u sl. 4. u $\frac{1}{3}$ naravne

veličine u pogledu sprijeda i poprečnom presjeku; dno je prema unutrašnjosti posude izbočeno i uvučeno zato, da se iza nj može pričvrstiti kovna ručka ili držak D, koji ipak omogućuje, da se posuda može na dno osoviti, položiti. Posuda je iskušana na tlak od 15 atmosfera, dok djeluje sa najviše 5 atmosfera, nu podnosi i znatno više; u nju se nalije čista vode do $\frac{1}{6}$ sadržine, a sa primiješanim 5% tnm razredjenim soda-bikarbonatom. Gore u vrat posude utakne se i ovjesi zaponom Z (sl. 5. u naravnoj veličini u uzdužnom pogledu i presjeku) šuplji valjak od žute mjedi providjen rupicama R. U valjak se spusti i padne na dno spiravno pero 6 (sl. 6.) Sada se spusti u valjak šuplji stakleni valjak (sl. 7.) sa tupim dnom prema dolje, koje padne na pero, a sa zašiljenim drugim krajem prema gore; valjak je prije toga napunjen čistom sumpornom kiselinom, a nakon tog se stakleni vrh zatali; sadržaj kiseline je $\frac{1}{100}$ prema količini vode. Konačno se u vrat posude ušrafi zavor (sl. 8.) naravna veličina u uzdužnom presjeku, koji se sastoji od više dijelova; od šuplje forme (sl. 9. u pogledu ozgor) sa nutarnjim matičnim zavojima, koji obuhvaćaju prsten odnosno vrat posude. Ta forma ima u sredini okruglu rupu, kroz koju se provuče os (sl. 10.); gornji dio forme prikrojen je u višekutnik V, koji se obuhvati ključem i posve čvrsto formu na grlo prišarafi, Višekutnik prelazi gore u okruglu šuplju tuliju T, iznutra sa

matičnim zavojima, na koje se zapusti i ušarafi zavojima providjeni šuplji čep za britvenje (sl. 11. pogled ožgor i sa strane), ali se prije toga ovije i ispunji međuprostor B brtvećim materijalom, n. pr. kudeljom ili pamukom natopenim voskom ili lojem, što neprodušno začepiljuje. Na os 10 ovine se spiralno pero (sl. 12.), a da gore ne ispadne, pritisne se i ušarafi na os šuplja cjevčica prelazeć gore u okruglo dugme (sl. 13. u pogledu ožgor i sa strane). Donji kraj tog pera zapada sigurnosti radi u udubinu U na gornjoj plohi čepa. Os 10 je na donjem kraju konička, zvonoliko šuplja i zapada centrično na šiljak staklenog valjka, a u tom je položaju lako i elastično pritisnut dolje spiralnim perom, a gore sa osi, koja je opet obložena spiralnim perom i podvrgnuta pritisku istog. Tu je dakle puna posuda posve hermetično zatvorena, ishlapati nemože ništa, a da se zavor ne ošteti i pri transportu ili trešnji u tom položaju zadrži, poklopi se kovnim šupljim zvonom ili kapom K za sigurnost (sl. 1.), koja donjim zavnutim krajem zapada za 2 petlje P pričvršćene na gornjoj oblini posude. Time je sprava za porabu spremna za duže vrijeme, pa i do 10 godina, pa ju se postavi dnom na stol ili pod ili se providi kvakom i objesi na zid, a ne treba za to posebnog stakla kao kod drugih sprava.

Uporaba sprave jeste slijedeća: U slučaju požara skine se kapa K, prihvati se sprava za držak D desnom rukom u okrenutom položaju, dakle zavorom dolje, pritisne se ili lagano udari dugme o zemlji i u istom času razbije osovina zalivenu bočicu sumporne kiseline, koja poteče kroz valjak u posudu, primiješa se sa tekućinom, smjesta nastane kemička reakcija uz napetost od 5 atmosfera, koji tlak sam odbaci gumenom kapisu G navučenu na ispusnu cjevčicu i baca mlaz sa smjesom vode i ugljične kiseline preko 10—14 m daljine, sve

dok ne isteče cijeli sadržaj; prelazna sprava se očisti i napuni na već poznati način.

Prednosti pronalaska jesu: U posudi nalazeća se razradjena tekućina nije ni u kakvom dodiru niti sa ispusnom cjevčicom niti sa zavorom sprave, a u posudi nema nikakve cijevi ni pipca, što je od bitne važnosti, jer tu dakle nemože tekućina, koja je kiselo reakcije, izjedati i rastvarati ni kovno ni organsko zabrtvenje, pa ni poolovljenu posudu. Isto tako nemogu ni napetosti u nutarnjem gornjem praznom dijelu posude — uzrokovane rastezanjem plinova nastalih djelovanjem i promjenama temperatura — istiskivati tekućinu iz posude, kao što je to slučaj kod svih drugih sprava, jer su providjeni unutra sa cijevlju te pipac i ispust tako vazda stoji u spoju sa tekućinom; zato takove posude neprestano pomalo suze i prokapljavaju i takovi su aparati već nakon stajanja od 2—3 mjeseca u slučaju potrebe sigurno neuporabivi, a uslijed toga i opasni, jer se vlasnik na njih oslanja. Dodati valja, da pronalazak ne treba nikakva posebna stakla, kako to moraju imati drugi sistemi; sprava se postavi ili objesi gdje se hoće.

PATENTNI ZAHTEJEVI:

1.) Ručna vatrogasna sprava, naznačena time, što ista imade držak pričvršćen uz konkavno dno, ispusnu cjevčicu providjenu neprodušnom gumenom kapom, kroz vrat zapuštenu rupičavi valjak sa spiralnim perom i bočicom sumporne kiseline dotičuć se zvonolikog, na šiljčice spuštenog donjeg kraja osi, koja sačinjava dio zavora sastojeći se iz šuplje forme sa zavojima te čepa za brtvenje forme i osi sa ušarafiljenim gornjim dugmetom za držanje spiralno g pera.

2.) Ručna vatrogasna sprava po zahtjevu 1.), naznačena tim, što se ista napuni sa vodom i sa 5% soda-bikarbonata, koja tekućina nikako ne stoji u dodiru s armaturom posude položene na dno i stojeće u okomitom položaju.

